

Vorbereiding 27.4: David op de troon

SCHRIFTGEDEELTE

2 Samuël 2:1-7

2 Samuël 5:1-5

THEMA

David op de troon

EXEGESE

2 Samuël 2:1-7

In het eerste hoofdstuk van 2 Samuël lezen we van het bericht dat David ter ore kwam. Saul en Jonathan zijn in de strijd tegen de Filistijnen om het leven gekomen. In 1 Sam. 31 lezen we dat Saul zichzelf om het leven bracht. In 2 Sam. 1 klinkt ook het rouwlied dat David zingt over Saul en Jonathan. De gezalfde koning over Israël, Saul, is niet meer en wat mist hij zijn boezemvriend Jonathan. Zie 2 Sam. 1:26: 'Ik ben benauwd om uwentwil, mijn broeder Jonathan; gij waart mij zeer lieflijk; uw liefde was mij wonderlijker dan liefde der vrouwen.'

Vers 1 De dagen van rouw zijn beëindigd. David richt zijn blik weer naar voren en, bovenal, naar bóven. Naar de woonplaats van de Heere. 'Het geschiedde daarna (waarschijnlijk kort na de gebeurtenissen die in hoofdstuk 1 beschreven staan), dat David aan de HEERE vroeg: 'zal ik optrekken in een der steden van Juda?' David verblijft nu nog in Ziklag (zie 2 Sam. 1:1). Maar is nu het moment gekomen om naar Juda te gaan? Is dit de tijd die God heeft vastgesteld, waarin bekend moet worden dat David een gezalfde van de Heere is (1 Sam. 16)? David trekt niet zelf bepaalde conclusies, maar hij vraagt het aan de Heere. Hoe deed hij dat? Waarschijnlijk door de priester Abjathar (vergelijk 1 Sam. 30:7). De HEERE zei: 'Trek op'. Daarna vroeg David aan God: 'Waarheen zal ik optrekken?' Het antwoord van de HEERE is: 'Naar Hebron.' Hebron is een stad in het stamgebied van Juda. Het is een stad met een lange geschiedenis. De aartsvaders Abraham, Izak en Jakob liggen er begraven (in de spelonk van Machpela). Ook Sara, Rebekka en Lea zijn daar begraven. Het is verder de stad die aan Kaleb als erfdeel gegeven werd bij de verdeling van het land (Joz. 14:13-15). Van Hebron lezen verder dat deze stad aangewezen was als één van de zogeheten 'vrijsteden' (zie Joz. 20:7) en óók diende als een Levietenstad (Joz. 21:11). Ten slotte merken we nog op dat David zelf op goede voet stond met de inwoners van Hebron (zie 1 Sam. 30:26 en 31).

Vers 2-3 De Heere heeft duidelijk gesproken tot David. David gehoorzaamt de stem van God. Het is ook een letterlijk 'opgaan', aangezien Hebron de hoogstgelegen stad van Juda was. Twee vrouwen van David (Ahinoam en Abigaïl) gaan met hem mee. In vers 3 lezen we dat David ook de mannen die bij hem waren met hem deed optrekken. Dit betreft een groep

van 600 mannen (1 Sam. 27:2). Deze 600 mannen hadden vrouwen en kinderen. Dus zal het om een forse groep mensen gegaan zijn (meer dan 2000). Dat is de reden dat we in 2 Sam. 2:3 lezen: 'en zij woonden in de steden van Hebron.' Het zal gaan om dorpjes en gehuchtjes rondom de stad Hebron.

Vers 4 Wat er dan gebeurt, is erg bijzonder. 'Daarna kwamen de mannen van Juda en zalfden aldaar David tot een koning over het huis van Juda.' God wilde dat David (publiekelijk) gezalfd zou worden en daarom zond Hij David naar Hebron in Juda. De mannen van Juda zien in David een nieuwe koning. Beter gezegd: God geeft dat ze David willen zalven tot koning. God neigt de harten van deze Judese mannen! Het is dus de tweede keer dat David gezalfd wordt. Over de eerste keer lezen we in het bekende 1 Sam. 16:1-13. Toen werd David door Samuël in verborgene gezalfd. Maar nu bevestigt de Heere deze eerste zalving. Hij is bezig met het vervullen van Zijn belofte omtrent het koningschap. De stam van waaruit David afkomstig is, heeft hem immers tot koning gezalfd. En het zal blijken dat dit nog maar een begin is (zie 2 Sam. 5).

Vers 5-7 We lezen nog over de eerste regeringsdaad van David. De Judeeërs wijzen hem er op dat het de mannen van Jabes in Gilead zijn die Saul begraven hebben. In 1 Sam. 31:11-13 kunnen we hierover lezen. Tussen haakjes: Jabes in Gilead ligt een heel eind noordelijker (aan de oostzijde van de Jordaan). Maar David vond het toch belangrijk om tot de mannen in Jabes boden te sturen (vers 5). Hij laat een heilswens tot hen komen vanwege hun daden ('Wees gezegend door de HEERE' - HSV). Gedurende het leven van Saul heeft David altijd zijn koningschap geëerbiedigd. David bleef hem tot het einde toe zien als een gezalfde door de Heere. En nu er mannen zijn die zich de moeite hebben getroost Saul (en zijn zonen) alsnog een waardige begrafenis te geven, prijst David hen daar om! In vers 6 voegt hij de wens eraan toe dat de HEERE hen 'weldadigheid en trouw' bewijst. David op zijn beurt belooft de mannen van Jabes in Gilead ook weldadigheid en trouw te bewijzen. In vers 7 roept David hen ertoe op om sterk en dapper te zijn (mogelijk voelde David aan dat ze angst zouden hebben voor de vijandschap van de Filistijnen?). Hij laat hen weten (zie vers 7b) dat de mannen van het huis van Juda hem gezalfd hebben tot koning. Het lijkt op een indirecte aansporing van David om hem te erkennen als koning. Hoe de mannen in Jabes op deze (impliciete) uitnodiging reageerden, weten we niet.

2 Samuël 5:1-5

Nadat David tot koning over Juda gezalfd is, volgen de ontwikkelingen elkaar in hoog tempo op. Het is goed om eerst de gebeurtenissen die tussen 2 Sam. 2:1-7 en 2 Sam. 5:1-5 plaatsvinden rustig door te lezen. Het eindigt ermee dat Davids tegenstrever, Isboseth, gestorven is en dat er in wezen een einde is gekomen aan de macht van het huis van Saul. Daar pakken we de draad op.

Vers 1-2 'Toen kwamen alle stammen Israëls tot David te Hebron [...]' Het gaat hier om alle stammen minus de stam van Juda (over Juda was David immers al tot koning gezalfd). Uiteraard komen niet letterlijk alle mensen die tot die stammen behoren naar David, maar

vertegenwoordigers van die stammen. De eenheid van het verbondsvolk van God wordt hier hersteld. Er was een periode van onrust, dreiging en burgeroorlog geweest, maar nu lijkt er weer eensgezindheid en vrede te zijn. Hierbij moeten we benadrukken dat de Heere deze eenheid heeft gewerkt. Net zoals de Heere in 2 Sam. 2 de harten van de Judeese mannen neigde, neigde Hij nu ook de harten van de andere stammen om David tot hun koning te willen zalven.

Maar eerst worden er drie argumenten aangedragen waarom ze David tot hun koning willen zalven. De eerste reden vinden we in vers 1 ('Zie, wij, uw gebeente en uw vlees zijn wij'). Er is een sterke verbondenheid met David wat afstamming betreft. Vergelijk hiermee wat Adam zegt in Genesis 2:23. Vervolgens wijzen de stammen erop dat in de tijd van koning Saul het David was die grote dingen deed voor het volk en daardoor door het volk al zeer geliefd was (dat kun je goed afleiden uit 1 Sam. 18:16 en 30). Het belangrijkste wordt als laatste genoemd: 'Ook heeft de HEERE tot u gezegd: Gij zult Mijn volk Israël weiden en gij zult tot een voorganger zijn over Israël.' Dit kunnen we in 1 Sam. 16 niet letterlijk zo lezen. Wel lezen we daar dat de HEERE spreekt tot Samuël ('Want Ik heb Mij een koning onder zijn zonen uitgezien'). Hoe dan ook, de zalving door Samuël is niet onbekend gebleven en de stammen hebben er zelf uit afgeleid dat David door de HEERE is gekozen om Zijn volk te weiden en een voorganger over Israël te zijn. Het woordje weiden betekent zoveel als bewaken en verzorgen. Dat moet David doen, net zoals hij als jongen letterlijk de schapen van zijn vader Isaï weidde.

Vers 3 Voordat de zalving plaatsvindt, maakt David met de oudsten een verbond. Let er op dat David in vers 3 de regie overneemt. De oudsten kwamen tot hem, maar hij maakte met hen een verbond. Waarschijnlijk moeten we hierbij denken aan wat we tegenkomen in 1 Sam. 10:25 ('het recht van het koninkrijk'). Dat grijpt weer terug op wat we lezen in Deut. 17:15-20. Met dit verbond belooft David koning onder dé Koning te willen zijn. Het verbond wordt gesloten voor het 'aangezicht des HEEREN'. Dat kan betekenen: onder aanroeping van de Naam des Heeren. Dit wijst er tevens op dat er een wettige hogepriester bij geweest is, dat er offers gebracht zullen zijn (vgl. Jer. 34:18) en dat er plechtige eedzwering heeft plaatsgevonden.

Wanneer we de bepalingen in Deut. 17 lezen, moeten we ook constateren dat David verre van een volmaakte koning geweest is in zijn leven. Alleen de Heere Jezus is de volmaakte, rechtvaardige Koning, Die als Herder Zijn leven aflegde om aan Zijn volk het eeuwige leven te kunnen geven.

De feitelijke zalving vindt plaats na de verbondssluiting. Voor de derde keer wordt David gezalfd (1 Sam. 16, 2 Sam. 2 en nu dus in 2 Sam. 5). Gods keus voor David wordt nu publiekelijk door alle stammen van Israël bevestigd. Het is geen verborgen, geen geheime zaak. David is de nieuwe koning voor heel Israël! De zalfolie verwijst naar de Heilige Geest waardoor David bekwaam gemaakt wordt om zijn ambt uit te voeren. Hier mogen we een lijn doortrekken naar de zalving van de Heere Jezus met de Heilige Geest. Voor allen was het zichtbaar en het mocht een ieder bekend gemaakt worden: Jezus is de Messias, de Gezalfde van God om Koning, Profeet en Priester te zijn voor alle mensen.

Vers 4-5 Ten slotte vermeldt de tekst nog hoe oud David was toen hij koning werd en hoe lang hij geregeerd heeft. In totaal (afgerond) veertig jaar. Van die veertig jaar was hij zevenenhalf jaar koning over Juda te Hebron en drieëndertig jaar over heel Israël en Juda.

GELOOFSLEER

HC vraag 90	Gehoorzaamheid. Met vreugde Gods geboden willen doen.
NGB art. 31	Roeping tot het ambt
NGB art. 36	Theocratie : Godsregering
HC vraag 31	Zalving van David en Christus

GEBEDSPUNTEN

- Heere, David vroeg U om raad. Leer ons dat dit de beste manier is, als we hulp nodig hebben.
- We bidden ook voor de koning van ons land. Geef hem wijsheid om de goede beslissingen te nemen.
- Geef ons geduld als het lang duurt voor U een gebed verhoort of het anders doet dan wij willen.
- We danken U dat er nog zoveel mensen zijn die voor elkaar zorgen en het goede willen doen, net zoals de mensen van Jabes.

PSALM- EN LIEDLIJST

Psalm 6:9	De HEER' wild' op mijn kermen
Psalm 17:3	Ik zet mijn treden in Uw spoor
Psalm 25:2	HEER, ai, maak mij Uwe wegen,
Psalm 75:2	Als ik `t ambt ontvangen zal
Psalm 81:12	Opent uwen mond
Psalm 89:2	Ik heb, dit was een Uw taal
Psalm 121:1	`k Sla d `ogen naar `t gebergte heen
Psalm 130:3	Ik blijf den HEER' verwachten
	De Heere is mijn Herder
	Rust mijn ziel, uw God is Koning

INTRODUCTIE OP DE VERTELLING

Laat een afbeelding zien van de zalving van David door Samuël.

Laat dan een zwart vel zien en vertel dat er niets gebeurde. David werd geen koning.

Weer een zwart vel. David moest jaren lang vluchten voor de vijand.

Weer een zwart vel. Zou David ooit wel koning worden?

Doet God wel wat Hij belooft?

Neem dan de Bijbel erbij en vertel dat we vandaag gaan zien dat God Zijn beloften aan David vervult.